

**Sprawozdanie z konferencji naukowej
pn. „Egzekwowanie reguł konkurencji w Polsce
– prawo i praktyka”,
Warszawa, 28 listopada 2014 r.**

Wejście w życie w dniu 18 stycznia 2014 r. nowelizacji ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów inspirowane do organizowania różnorodnych spotkań stanowiących forum do dyskusji nad przyszłymi kierunkami stosowania nowych rozwiązań prawa ochrony konkurencji zarówno dla akademików, jak i praktyków. Taki cel przyświecał również konferencji, która odbyła się w dniu 28 listopada 2014 r. w siedzibie dziennika „Rzeczpospolita”, a została zorganizowana przez tenże dziennik pod patronatem merytorycznym Kancelarii Modzelewska & Paśnik oraz Polskiego Stowarzyszenia Prawników Przedsiębiorstw. Uczestnikami konferencji była grupa kilkudziesięciu prawników reprezentujących kancelarie i firmy wielu branż.

Na szczególną uwagę zasługuje ciekawa formuła konferencji – treści koncentrujące się na nowelizacji ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów prezentowane były w formie klasycznych prezentacji-wykładów oraz wywiadu czy dyskusji panelowych. Prelegentami byli przedstawiciele świata nauki i prawnicy-praktycy, w tym także ci posiadający doświadczenia z obcymi systemami prawnej ochrony konkurencji.

Pierwszym punktem programu konferencji („Egzekwowanie reguł konkurencji w Polsce ‘z lotu ptaka’ – stan obecny i priorytety na przyszłość”) był wywiad z Wiceprezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Bernadetą Kasztelan-Świetlik, przeprowadzony przez mecenas Małgorzatę Modzelewską de Raad. Wśród wielu wątków podejmowanych w wywiadzie jednym z najciekawszych był ten dotyczący działań UOKiK na rzecz podniesienia poziomu pewności prawnej dla przedsiębiorców-adresatów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Choć B. Kasztelan-Świetlik podkreślała ograniczone oddziaływanie wytycznych z zakresu stosowania prawa ochrony konkurencji w indywidualnych przypadkach, to jednak zapowiedziała aktywność Urzędu tak co do rewizji istniejących wytycznych (pod kątem ich zgodności ze znowelizowaną ustawą oraz dotychczasowych doświadczeń), jak i wydawania nowych wytycznych dla przedsiębiorców, m.in. prawdopodobnie zaleceń odnoszących się do dobrowolnego poddania się karze. Istotną część rozmowy wiceprezes B. Kasztelan-Świetlik i mecenas M. Modzelewskiej de Raad poświęcona została takim problemom, jak: współpraca UOKiK z innymi organami administracji państwowej na rzecz wykrywania praktyk ograniczających konkurencję; sposób postępowania UOKiK z zawiadomieniami w sprawach podejrzenia stosowania praktyk ograniczających konkurencję (mniej niż 10% zawiadomień skutkuje wszczęciem postępowań antymonopolowych „właściwych”, tj. innych niż wyjaśniające); efektywność rozwiązań z zakresu *leniency* w Polsce czy znaczenie programów *compliance*. Wiceprezes UOKiK wielokrotnie podkreślała otwartość Urzędu na współpracę z przedsiębiorcami, niekoniecznie tylko w toku samych postępowań wyjaśniających lub właściwych. Zapowiedziana została także dalsza aktywność UOKiK w – jak to określiła B. Kasztelan-Świetlik – „eliminowaniu *en bloc*” niektórych antykonkurencyjnych praktyk,

czego przejawem jest opublikowany niedawno przez UOKiK poradnik dla zarządców cementarzy poświęcony praktykom na rynku usług cementarnych i pogrzebowych (zob. P. Adamczewski, *Świadczenie usług cementarnych i pogrzebowych. Obowiązki zarządcy cementarza w świetle ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, UOKiK, Warszawa 2014).

Kolejnym punktem programu była dyskusja panelowa moderowana przez mecenas Waldemara Kopera (Polskie Stowarzyszenie Prawników Przedsiębiorstw), zatytułowana „Nowe instrumenty wykrywania naruszeń prawa konkurencji, nowe formy ingerencji w działalność przedsiębiorcy”. Paneliści podejmowali w swoich wystąpieniach i rozmowach takie zagadnienia, jak: wprowadzenie dwufazowości postępowania w sprawie koncentracji (Pola Karolczyk, Kancelaria Sidley Austin, Bruksela), środki zaradcze jako jeden z instrumentów ingerencji Prezesa UOKiK w prawa i wolności przedsiębiorcy (dr hab. Agata Jurkowska-Gomułka, Of Counsel Modzelewska & Paśnik), różnice między przeszukaniem a kontrolą z punktu widzenia przedsiębiorców, ochrona poufności komunikacji z prawnikami (dr Maciej Bernatt, Centrum Studiów Antymonopolowych i Regulacyjnych UW). Punktem odniesienia wypowiedzi wszystkich uczestników panelu była praktyka Komisji i sądów Unii Europejskiej.

Następnie Ken Daly, partner z Kancelarii Sidley & Austin z Brukseli, przedstawił przegląd europejskich i światowych rozwiązań z zakresu programu *leniency* (w tym *leniency plus* i *leniency* osób fizycznych) oraz osobistej odpowiedzialności osób zarządzających. Prelegent podkreślił, że w praktyce państw europejskiej brakuje spektakularnych przykładów skutecznego zastosowania sankcji pozbawienia wolności wobec osób fizycznych, choć próby takie były już w niektórych państwach podejmowane. Pozostaje to w znaczącej opozycji wobec sytuacji w Stanach Zjednoczonych, gdzie w każdym roku dochodzi do co najmniej kilkunastu skazań na karę pozbawienia wolności rocznie.

Ostatnim punktem południowej sesji konferencji było wystąpienie Piotra Paśnika, partnera z Kancelarii Modzelewska & Paśnik („Sankcje za naruszenie prawa konkurencji, sankcje dla osób fizycznych – z perspektywy orzecznictwa sądowego”). Prelegent przedstawił wyniki analizy orzecznictwa sądowego z ostatnich lat dokonanej z perspektywy zasad i kryteriów nakładania (ewentualnie zmiany) kar nakładanych za naruszenia ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. P. Paśnik zwrócił uwagę na istotną tendencję do zmniejszania kar nałożonych przez Prezesa UOKiK w toku kontroli sądowej decyzji tego organu. Obliczając wielkość kary, sądy są również skłonne do uwzględniania m.in. części przychodu z rynku objętego antykonkurencyjną praktyką, zaprzestania (dobrowolnego lub „wymuszonego”) praktyki czy precedensowego charakteru kary. Tym samym mamy do czynienia z racjonalizacją polityki karania za naruszenia z zakresu prawa konkurencji. P. Paśnik poddał także krytyce wiele elementów konstrukcji odpowiedzialności osób zarządzających w znowelizowanej ustawie. Problematyczne mogą być takie kwestie, jak określoność praktyki stanowiącej przedmiot odpowiedzialności, przesłanka umyślności, jak również sam zakres tej odpowiedzialności, z którego wykluczone zostały zмовы przetargowe.

Popołudniowa sesja konferencji została otwarta przez prof. INP PAN dr hab. Dawida Miąsika wystąpieniem zatytułowanym „Stosowanie Ustawy do zdarzeń sprzed wejścia w życie nowelizacji, czyli wyczerpująco o zagadnieniach intertemporalnych”. Prof. Miąsik wskazał na problemy, jakie wyniknęły ze zmian i nowelizacji ustaw o ochronie konkurencji w przeszłości, a znalazły swoje odzwierciedlenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Prelegent zidentyfikował najbardziej, jak

się wydaje, kontrowersyjne kwestie przepisów intertemporalnych, głównie te związane z tzw. przedawnieniem antymonopolowym i odpowiedzialnością osób zarządzających. Słuchacze otrzymali również bardzo praktyczne wskazania terminowe (np. w kontekście wydłużenia terminu na wniesienie odwołania od decyzji Prezesa UOKiK).

Ostatnim punktem programu była dyskusja panelowa z udziałem prawników przedsiębiorstw, którzy w codziennej pracy staną przed wyzwaniami, jakie niesie ze sobą nowelizacja ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Uczestnikami dyskusji byli: Agnieszka Kosowska (Dyrektor ds. Prawnych, Roche Polska), Magdalena Taff (Dyrektor Działu Prawnego i Zgodności, WSiP) oraz Radosław Radowski (Partner, Grupa Strategia). Dyskusję moderował Tom Ruhan (General Counsel, Przewodniczący European Competitive Telecommunications Association). W dyskusji podnoszone były takie m.in. zagadnienia, jak: problemy praktyczne definiowania „osoby zarządzającej” w konkretnym przedsiębiorstwie, perspektywy działania *leniency* dla osób fizycznych, praktyczne aspekty współpracy przedsiębiorcy i jego pracowników, w tym prawników, z Prezesem UOKiK czy rola programów zgodności (*compliance*). Dyskusja toczyła się wartko, a wypowiedzi jej uczestników i moderatora nierzadko były bardzo emocjonalne, co z pewnością wpłynęło na dobrą jakość przekazu i komunikację ze słuchaczami.

Konferencja zakończyła się krótkim podsumowaniem jej głównych wątków oraz perspektyw i oczekiwań przedsiębiorców i prawników w związku z wejściem w życie nowelizacji ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Podsumowania dokonała niżej podpisana.

Dr hab. Agata Jurkowska-Gomułka

Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie;

e-mail: agathajur@o2.pl